

Nieuwe senatoren en hun banden met de zorg

Zeven leden van de Eerste Kamer hebben of hadden functies in de zorg. Als bestuurder, wetenschapper en/of zorgverlener. 'Politieke en zakelijke belangen moet je altijd scheiden.'

Met 21 zetels in de nieuw gekozen Senaat hebben de coalitiepartners VVD en PvdA bij lange na geen meerderheid, ook niet als ze hun 'draagvlak' uitbreiden met de 'constructieve oppositiepartijen' D66, ChristenUnie en SGP: dat levert 36 zetels op en dat is nog steeds geen meerderheid. Maar volgens VVD-senator Jan Anthonie Bruijn (VVD) hoeft versnippering niet per se een beletsel te zijn om tot politieke besluitvorming te komen. Het nadeel kan een voordeel zijn: 'We hebben grote hervormingen achter de rug, waarbij meer dan ooit rekening is gehouden met de wensen van de oppositie.'

Ook Paul Schnabel, debuterend senator in de D66-fractie, verwacht geen al te grote problemen. 'Hét struikelblok, de belastinghervorming, schuift het kabinet voor zich uit. Vergeet niet dat Nederland in de eerste helft van 2016 voorzitter is van de EU; ik verwacht niet dat het kabinet voor of tijdens die fase ten val komt. Daar zit niemand op te wachten.'

Eind juni behandelt de Senaat de WKKgz, de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg. Centraal idee: zorgaanbieders stellen een klachtenfunctionaris aan die een cliënt kan adviseren bij het indienen van een klacht en helpt bij het zoeken naar mogelijke oplossingen. De verplichting om een klachtencommissie in te stellen vervalt. Verder zal op termijn ook de nasleep van de artikel 13-kwestie in beide Kamers aan de orde komen. Minister Schippers wilde aanvankelijk de vrije artskenkeuze verder beperken, maar dat wetsvoorstel sneuvelde eind vorig jaar in de Senaat, hetgeen bijna tot een kabinetscrisis leidde. Kern van haar nieuwe plan is dat er naturopolissen komen met een lager verplicht eigen risico voor verzekerden die gebruikmaken van gecontracteerde zorg. Kersvers PvdA-senator Jopie Nooren (PvdA) noemt nog het thema van de toegankelijkheid en spreiding van de zorg: 'Dat zal de komende tijd steeds terugkeren.'

Geen van deze onderwerpen geldt als controversieel. Paul Schnabel: 'Maar uiteindelijk weet je nooit over welke banenschillen de coalitiepartijen zouden kunnen uitglijden.'

ZETELVERDELING

VVD	13
CDA	12
D66	10
PVV	9
SP	9
PvdA	8
GroenLinks	4
ChristenUnie	3
50Plus	2
Partij voor de Dieren	2
SGP	2
Onafhankelijke Senaatsfractie	1

Jan Anthonie Bruijn (1958) is sinds 6 november 2012 Eerste Kamerlid voor de VVD. Hij is hoogleraar immunopathologie in Leiden en de enige arts in de Eerste Kamer. Bruijn bekleedt twintig nevenfuncties in de zorg en in het onderwijs.

Paul Schnabel (1948) is nieuw gekozen in de Eerste Kamer voor D66. Hij is voorzitter van de commissie 'Voltooid Leven', voorzitter van het Innovatiefonds Zorgverzekeraars, hoogleraar aan de Universiteit Utrecht en was onder veel meer van 1998 tot 2013 directeur van het Sociaal en Cultureel Planbureau.

Jopie Nooren (1961) is nieuw gekozen in de Eerste Kamer voor de PvdA en is voorzitter van de raad van bestuur van Bartiméus, een expertiseorganisatie die mensen met een visuele beperking ondersteunt. Nooren bekleedde veel bestuurs- en toezichtsfuncties in de zorg.

Annelien Bredenoord (1979) is nieuw gekozen in de Eerste Kamer voor D66. Zij is universitair hoofddocent (bio)medische ethiek in het UMC Utrecht. Zij was lid van de Jonge Gezondheidsraad.

Frank de Grave (1955) zit sinds 7 juni 2011 in de Eerste Kamer. Is onder meer voorzitter van Federatie Medisch Specialisten.

Hans-Martin Don (1959) is nieuw gekozen in de Eerste Kamer voor de SP en is directeur van het Leger des Heils in de regio Zuid. Hij was wethouder van onder meer zorg en financiën te Eindhoven. Eerder was hij werkzaam in o.a. de verpleegkunde.

Marleen Barth (1964) is sinds 7 juni 2011 Eerste Kamerlid voor de PvdA. Zij is fractievoorzitter. Was van 2008-2013 voorzitter van GGZ Nederland en is vicevoorzitter van de Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Pharmacie (KNMP).

PETTEN

Het lidmaatschap van de Eerste Kamer is een deeltijd-baan. De meeste senatoren hebben daarnaast meer dan één functie en dat maakt dat ze meer dan hun collega's in de Tweede Kamer uit eigen ondervinding weten wat er in de zorg, het onderwijs, of andere delen van de maatschappij omgaat. Maar de – soms vele – petten die ze op hebben, kunnen ook tot belangenverstrengeling leiden en de betrouwbaarheid van hun onafhankelijke politieke oordeel in gevaar brengen.

PvdA-senator Jopie Nooren heeft al haar toezichthoudende banen en commissielidmaatschappen in de zorg opgezegd, zodat ze twee functies overhoudt: senator en voorzitter van de raad van bestuur van Bartiméus.

'Politieke en zakelijke belangen moet je altijd scheiden', verklaart ze. 'Een voorbeeld: ik heb zeven jaar bij Zorgverzekeraars Nederland gewerkt; ik heb samen met anderen daar de zorgkantoren bedacht. Ik heb wat zorgverzekeringen betreft kennis van zaken, maar geen belangen. Zou ik in een bestuurlijke rol bij Achmea werken, dan zou ik wel een zakelijk belang hebben bij beslissingen over bijvoorbeeld het afschaffen van de zorgkantoren mocht daar wetgeving voor nodig zijn.'

VVD-senator Jan Anthonie Bruijn: 'Senatoren beoordelen wetgeving op bijvoorbeeld consistentie van beleid, inpasbaarheid in Europese regelgeving, en uitvoerbaarheid. Daar heb je geen medische kennis of kennis van de zorg voor nodig. Maar het is wel belangrijk dat er mensen zijn die verder dan alleen wetstechnisch kunnen kijken. Ik combineer de blik op macroniveau die je als Eerste Kamerlid hebt met mijn ervaring en kennis als arts van onderwijs, wetenschap en patiëntenzorg. Iedereen moet zelf de afweging maken of een belang zo groot is dat het de democratische zuiverheid van je besluit of oordeel in de weg gaat zitten. Wij hebben afgesproken dat je belangen meldt in de fractie. Ik ben toezichthouder in het onderwijs en in de zorg; tot nu toe heb ik daar nog nooit een tegenstrijdig belang in gevonden.'

Paul Schnabel (D66) bewaart tot de volksgezondheid – een terrein waarop hij veel expertise heeft – als senator enige afstand: 'Vrij algemeen vinden we nu dat bijvoorbeeld Roger van Boxtel als baas van zorgverzekeraar Menzis geen woordvoerder van D66 op het gebied van volksgezondheid kan zijn – en dat was hij ook niet –, maar het blijft natuurlijk altijd zoeken naar een goede balans tussen betrokkenheid en deskundigheid. Ik zal me op het gebied van VWS vooral met welzijn en care bezighouden'.